

та безупинної адаптації. Ці принципи дозволяють синтезувати його моделі, методи та інструменти з урахуванням чинників, які сприяють або перешкоджають досягненню цілей підприємства, спрямованого на інноваційний розвиток.

Стратегія розвитку підприємства дозволяє забезпечувати його науково-технічній політиці стійкість при збереженні головних стратегічних напрямків з досягнення поставлених цілей інноваційного розвитку, з одного боку, а з іншого, - при визначенні гнучкості і спроможності змінювати напрямки розвитку відповідно до умов зовнішнього середовища, що постійно змінюється.

Підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємств повинне базуватися на розробці концепції стратегічного управління, що вимагає чіткого формулювання цілей ефективного управління інноваціями, точного визначення основних концептуальних понять і категорій, які достатньо повно відображають інноваційну діяльність. Основу такої концепції мають становити єдність та нерозривність природного, інтелектуального, соціального і економічного середовища, в якому перебувають робітники підприємств у своєму прагненні досягти власні цільові орієнтири.

Бібліографія:

1. Гринев А.В., Гриневич Л.В. Особенности бизнес-планирования инновационного проекта // Вісник ХДЕУ.-Х.- 2000.- № 3(15). С.. 26-30 (особистий внесок здобувача: запропоновано методика оцінки ефективності інноваційного проекту).

2. Гриньов А.В. Концептуальні засади стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства // Зб. наук. пр. “Економіка: проблеми теорії та практики”, – Дніпропетровськ.- 2012. Випуск 154. С. 131 – 141.

Вікторія МАКСИМЛЮК

слухачка магістратури за спеціальністю

«Публічне управління та адміністрування

(науковий керівник – д.е.н., проф., професор, професор кафедри менеджменту та публічного управління Желюк Т.Л.)

СУТНІСТЬ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Протягом останніх років в науковій і практичній сферах набуває активного поширення концепція збалансованого розвитку, а сучасні зміни, що відбуваються у економіці України, потребують забезпечення

збалансованого розвитку економіки не тільки країни, а і її окремих територій, оскільки від успішності розвитку регіонів залежить розвиток держави у цілому [1].

Формування сприятливих умов для розвитку регіонів є однією з основних функцій управління сучасності. Цей факт визнається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», де у ст. 27 «повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку» визначено, що однією з функцій управління регіону є "...забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів" [2].

У науковій сфері категорія «збалансований розвиток» поширилась з Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) та Всесвітнього саміту із збалансованого розвитку (Йоганнесбург, 2002 р.). По своїй сутності на зазначених зібраннях поняття «збалансований розвиток» ототожнювалось зі стійким та сталим розвитком, що перекладались з англійського відповідника «sustainable development». За визначенням Комісії ООН, сталий розвиток – це «загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі» [2].

Українські вчені також активно досліджують проблему збалансованого розвитку територій. Наприклад, Геєць В. використовує термін «збалансований розвиток» при визначенні розвитку економіки регіону [4]. Вчені Василенко В.М., Благодарний А.І. при дослідженні економічної системи відзначають її комплексність та наголошують на необхідності забезпечення збалансованого, пропорційного та узгодженого розвитку її основних складових [5]. Науковців Амоша О.І. та Новікова О.Ф. стверджують, що «найкращим варіантом запровадження у регіонах сталого розвитку є виокремлення його в самостійну стратегію розвитку, яка б одночасно забезпечувала збалансованість економічної, соціальної та екологічної політики» [6]. Український вчений Вахович І.М. під балансованим розвитком розуміє систему відносин суспільного виробництва, при якій досягається оптимальне співвідношення між економічним ростом, нормалізацією якісного стану природного середовища, ростом матеріальних і духовних потреб населення» [7]. Степаненко А.В. зазначає: "соціо-еколого-економічний розвиток суспільства повинен забезпечити найбільш повну збалансованість структури господарства природним, соціальним та економічним умовам»

[8]. Під збалансованістю він розуміє «узгодженість і відповідність ресурсів, обсягів виробництва і суспільних потреб» [8]. Орлов О.Г визначає що «збалансований розвиток – це усунення протиріччя між соціальним, екологічним та економічним аспектами розвитку суспільства і збереженням навколишнього середовища [9]. Вчені Бутко М.П. і Акименко О.Ю. пропонують розглядати збалансованість розвитку як оптимальне поєднання регулюючих важелів впливу держави на функціонування економіки, цілеспрямоване формування засад регіональної політики, досягнення постійної рівноваги між наявними ресурсами та потребами в них у просторовому розрізі [10].

Отримані результати дослідження теоретичних аспектів збалансованого розвитку регіону засвідчують, що в науковій літературі він розглядається як «стійкий», «стабільний», «комплексний». Муштинська Н.Ю. виділяє чотири основних групи наукових поглядів на трактування поняття «збалансований розвиток»: перша група об'єднує науковців, що наголошують на ідентичності понять «стійкий», «стабільний», «комплексний»; друга група науковців стверджує, що стійкий розвиток повинен здійснюватися на основі «збалансованості» усіх елементів системи; третя група вчених вважає, що збалансований розвиток регіону повинен здійснюватися на основі комплексного підходу до розвитку регіону; четверта група дослідників наголошує на тому, що стійкий розвиток визначається пропорційним співвідношенням усіх елементів економічного потенціалу регіону [1].

Водночас, слід зазначити, що поняття «сталий розвиток» є внутрішньо суперечливим, оскільки слово «сталий» означає «незмінний, постійний», а «розвиток» – рух вперед. Стосовно інших пропонованих синонімів до поняття «збалансований розвиток», вважаємо, що кожне словосполучення за змістом є відмінним від інших.

Проведене узагальнення наукових публікацій вітчизняних науковців щодо сутності збалансованого розвитку регіону можна розглядати як багатовимірний і багатоаспектний процес змін економічної, соціальної, екологічної та інших сфер регіональної системи, які призводять до перетворень, результатом яких повинно стати забезпечення динамічного підвищення рівня і якості життя населення на основі розширеного відтворення.

Процес збалансованого розвитку регіонів є надзвичайно складним та характеризується сьогодні невідповідністю між накопиченим економічним потенціалом території та його використанням. Тому метою збалансованого розвитку регіонів слід вважати ефективне використання

та накопичення існуючого економічного потенціалу території, формування таких пропорцій господарчого комплексу регіону, при яких поряд зі спеціалізованими галузями розвивалися такі, які сприяли б та забезпечували потреби регіонального соціуму, поліпшували якісні й кількісні характеристики життя населення.

Бібліографія:

1. Мущинська Н.Ю. Збалансований розвиток регіону: теоретичний аспект / Н. Ю. Мущинська. // Ефективна економіка. – 2014. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_2_87

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – Ст. 170. – № 24. – С. 379-429.

3. Концепт стійкого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Сталий_розвиток.

4. Геец В. Трансформационные преобразования в Украине: переосмысливая пройденное и думая о будущем / В. Геец // Общество и экономика. – 2006. – № 3. – С. 23-53.

5. Василенко В.Н., Благодарный А.И. и др. Диагностика развития регионов: виды, подходы, приемы: монография / [Василенко В.Н., Благодарный А.И. и др.]; под науч. ред. В.Н. Василенко.-Донецк: Юго-Восток, 2012.-558 с.

6. Новікова О.Ф., Амоша О.І. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: монографія / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша та інш.; НАН України, ін- т економ. пром-сті.- Донецьк, 2012. – 534 с.

7. Вахович І.М. Сбалансированное экономическое социальное и экологическое развитие территории (экономико-географические аспекты) / Горленко И.А., Руденко Л.Г., Малюк С.Н., Лебедь Н.П. – К., 1991. - 56 с.

8. Степаненко А.В. Социально-экономическое развитие городов: проблемы комплексности и сбалансированности. – К.: Наукова думка, 1988. – С. 77.

9. Орлов О.Г. Збалансованість як складова концепції сталого розвитку суспільства // Економічні науки. – Серія "Регіональна економіка". Збірник наукових праць / Луцький національний технічний університет. – Випуск 8 (31). Частина 2. – Луцьк, 2011. – С. 90.

10. Бутко М.П. Інвестиційна домінанта сталого розвитку регіону в умовах інтеграції: монографія / М.П. Бутко, О.Ю. Акименко. — Ніжин: ТОВ "Видавництво "Аспект*Поліграф", 2009. — С. 176.